

“МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖИЛД КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ГҮЙЦЭТГЭХ ҮҮРЭГ

Ing. А.МӨНХБОЛД Ph.D

Үндэсний хөгжлийн газрын

Судалгаа, шинжилгээний албаны дарга

ҮНДЭСНИЙ ХӨГЖЛИЙН ГАЗАР

Хөгжлийн
бодлого,
төлөвлөлтийн
хэлтэс

Салбарын
хөгжлийн
бодлого
зохицуулалтын
хэлтэс

Хөрөнгө
оруулалтын
нэгдсэн
бодлогын
хэлтэс

Бүртгэл,
мэдээлэл,
сурталчилгааны
хэлтэс

Захиргаа,
удирдлагын
хэлтэс

Судалгаа,
шинжилгээний
алба

Концесс, төр,
хувийн хэвшлийн
түншлэлийн алба

Хяналт-шинжилгээ
үнэлгээ, дотоод
аудитын алба

ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ТҮҮХЭН ЗАМНАЛ

ТӨВЛӨРСӨН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨТ
ЭДИЙН ЗАСАГ

Эдийн засгийн зөвлөл
1925-1932 он

7
жил

Улсын төлөвлөх, тэгшитгэх, тоо
бүртгэлийн газар
1932-1940 он

8
жил

Төлөвлөгөө, тоо бүртгэл,
хянан шалгах газар
1940-1945 он

5
жил

Улсын төлөвлөгөөний комисс
1945-1988 он

43
жил

Төлөвлөгөө, эдийн засгийн
Улсын Хороо
1988-1990 он

2
жил

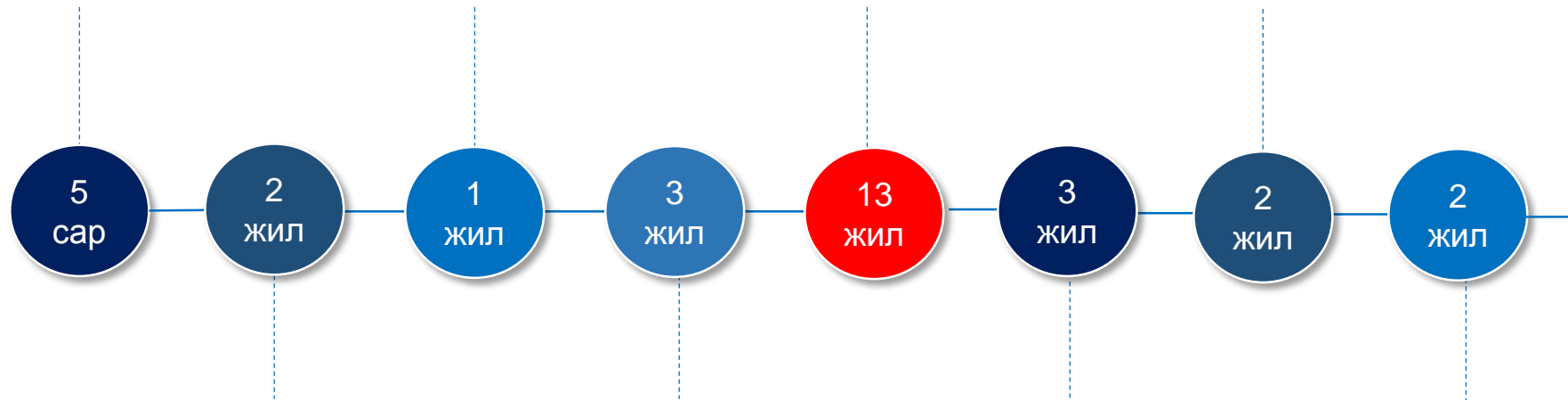
ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЕ

Нийгэм, эдийн засгийн
хөгжлийн Улсын хороо
1990 оны 4-9 сар

Сангийн яам
1992-1993 он

Санхүү, эдийн засгийн
яам
1996-2009 он

Эдийн засгийн
хөгжлийн яам
2012-2014 он

Үндэсний
хөгжлийн яам
1990-1992 он

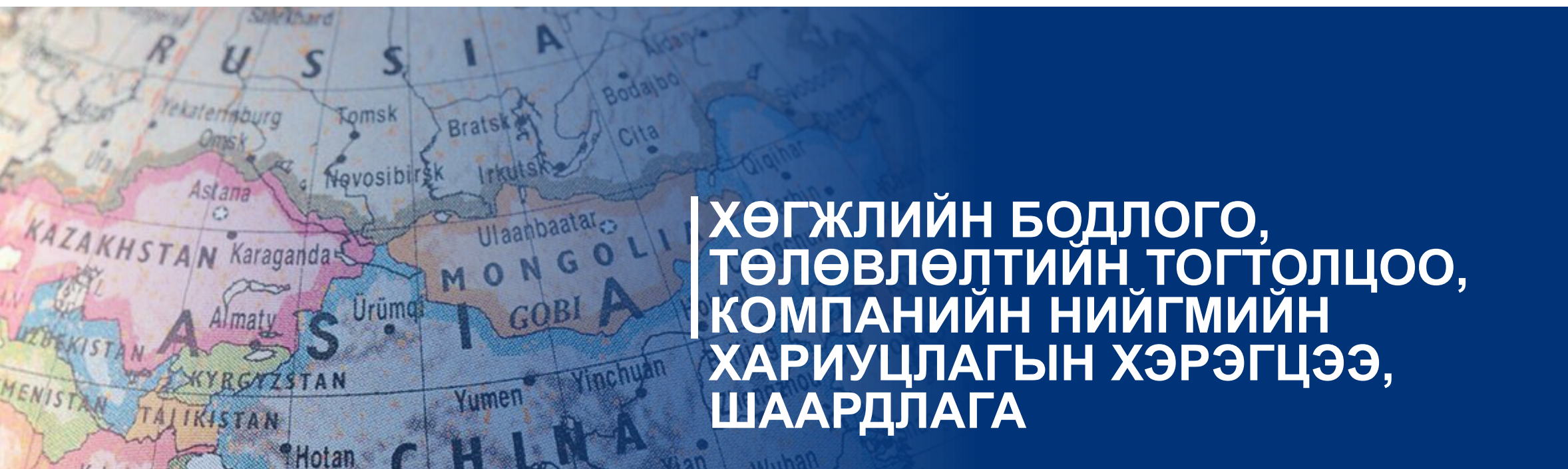
Үндэсний
хөгжлийн газар
1993-1996 он

Үндэсний Хөгжил,
Шинэтгэлийн хороо
2009-2012 он

Сангийн яам
2014-2016 он

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР
**ҮНДЭСНИЙ
ХӨГЖЛИЙН
ГАЗАР**
2016 он

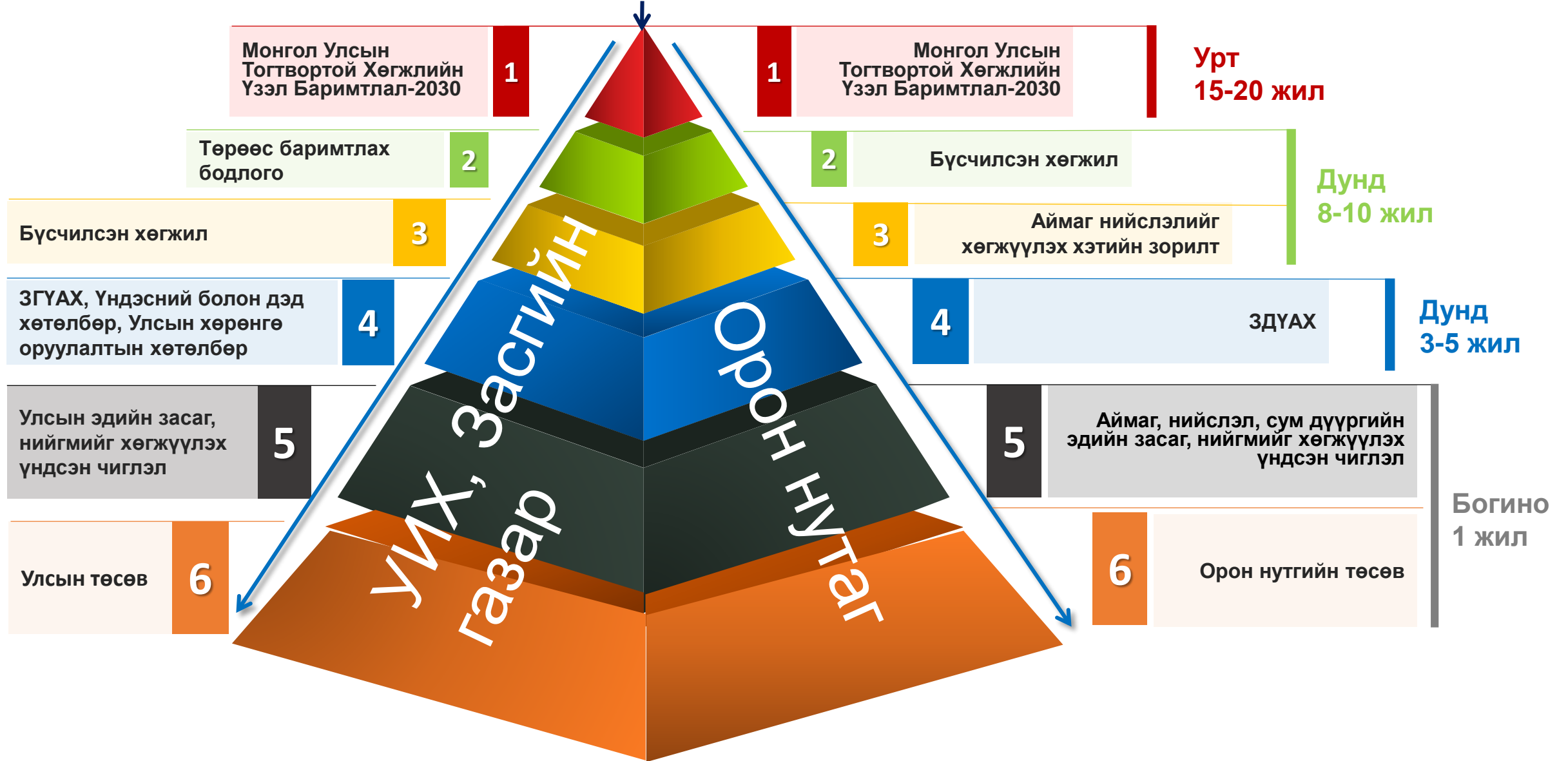

**ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО,
ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ТОГТОЛЦОО,
КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН
ХАРИУЦЛАГЫН ХЭРЭГЦЭЭ,
ШААРДЛАГА**

ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ТОГТОЛЦОО

Дэлхийн тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал

ДЭЛХИЙН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТУУД, МОНГОЛ УЛСЫН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ-2030

2012 онд Рио Де Жанейро хотод болсон НҮБ-ын чуулганы үеэр анхлан санаачилсан.

2015 оны 9-р сард НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн чуулганаар батлагдсан.

2016 оны 2-р сард УИХ-н 19 дүгээр тогтоолоор ТХҮБ-г батлагдсан.

Засгийн газрын 2016 оны 249 дүгээр тогтоолоор ТХҮБ-н журам батлагдсан.

Богино болон дунд хугацааны бодлогыг ТХҮБ-тай уялдуулах

17 зорилго

169 зорилт

241 шалгуур үзүүлэлт

44 зорилт

4 бүлэг

20 шалгуур үзүүлэлт

ОДООГИЙН БАЙДЛААР МОНГОЛ УЛСАД БОДЛОГЫН УЯЛДАА ХОЛБООГҮЙ 162 БАРИМТ БИЧИГ ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР МӨРДӨГДӨЖ БАЙНА

ДЭЛХИЙН
ТОГТВОРТОЙ
ХӨГЖЛИЙН
ЗОРИЛТУУД
2030

УРТ 15-20 жил

МОНГОЛ УЛСЫН
ТОГТВОРТОЙ
ХӨГЖЛИЙН ҮЗЭЛ
БАРИМТЛАЛ-2030

ДУНД 8-10, 3-5 жил

8-10

- Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого;
- Салбаруудын төрөөс баримтлах бодлогууд

3-5

- Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр;
- Улсын хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр

БОГИНО 1 жил

- Улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл;
- Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл;
- Энэ хуулийн 6.5.1-д заасан үндсэн чиглэлд нийцүүлэн боловсруулсан улсын болон орон нутгийн төсөв

ХҮРЭХ ЗОРИЛТОТ ТҮВШИН

НИЙГМИЙН
ШАЛГУУР
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

1. ЯДУУРЛЫГ УСТГАХ

Суурь түвшин
2014

21.6%

—

Зорилтот
түвшин 2030

0.0%

БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

10. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БАГЦ ҮЗҮҮЛЭЛТ

/Эзлэх байр/

Суурь түвшин
2014

111

—

Зорилтот
түвшин 2030

90

ЭДИЙН
ЗАСГИЙН
ШАЛГУУР
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

15. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЖИЛИЙН ДУНДАЖ ӨСӨЛТ

Суурь түвшин
2014

7.8%

—

Зорилтот
түвшин 2030

6.6%

Үзүүлэлтүүд		Нэгж	2014	2030
2	ХХҮ	Эзлэх байр	90	70
3	Орлогын тэгш бус байдлын үзүүлэлт	Оноо	36.5	30
4	Дундаж наслалт	Жил	69.57	78
5	1,000 амьд төрөлтөд нялхсын эндэгдлийн түвшин	Промиль	15.1	8
6	100,000 амьд төрөлтөд эхийн эндэгдлийн түвшин	Промиль	30.6	15
7	Ерөнхий боловсролын сургуулийн анги дүүргэлт	Хүүхдийн тоо	27.3	20
8	Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын нийгмийн даатгалд хамрагдсан байдал	Хувь	84.4	99
9	Цахилгаан эрчим хүчний найдвартай эх үүсвэрээр хангагдсан өрх	Хувь	89	100

Үзүүлэлтүүд		Нэгж	2014	2030
11	Дэлхийн мал, амьтны эрүүл мэндийн байгууллагын хорио, цээрийн шаардлагад нийцсэн газар нутгийн хэмжээ	Хувь	0	60
12	Цөлжилтөнд өртсөн газар	Хувь	78.2	68
13	Тусгай хамгаалалтанд авсан газар нутгийн хэмжээ	Хувь	17.4	30
14	Монгол улсад аялах гадаад жуулчдын тоо	Сая хүн	0.392	2

Үзүүлэлтүүд		Нэгж	2014	2030
16	Нэг хүнд ногдох үндэсний нийт орлого	Ам.доллар	4,166	17,500
17	Нийт экспортод боловсруулах үйлдвэрлэлийн эзлэх хэмжээ	Хувь	17.0	50.0
18	Гол нэр төрлийн шатахууны хэрэгцээг дотоодын эх үүсвэрээс хангах хувь	Хувь	0	100
19	Өрсөлдөх чадварын үзүүлэлт	Эзлэх байр	104	70
20	Бизнес эрхлэлтийн үзүүлэлт	Эзлэх байр	56	40

НЭГ.ЭДИЙН ЗАСГИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ ОНЦГОЙ БОДЛОГО

ХОЁР.ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОГТВОРТОЙ ӨСӨЛТИЙГ ХАНГАХ БОДЛОГО

ГУРАВ.НИЙГМИЙН БОДЛОГО

ДӨРӨВ.БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

ТАВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2016-2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР

Эдийн засагт үүссэн хүндрэлийг богино хугацаанд даван туулж, макро эдийн засгийн тэнцвэрийг хангах, улмаар эдийн засаг дунд хугацаанд тогтвортой тэлэх бодлогыг баримтална.

Макро тэнцвэрийг бататгасан олон тулгуурт дотоодын үйлдвэрлэлд түшиглэсэн, тогтвортой эдийн засгийг бий болгон Монгол Улсын үндэсний нийт орлогыг нэмэгдүүлнэ.

Гэр бүлийг дэмжин тэтгэх, иргэн бүр эрүүл, боловсролтой, ажилтай, орлоготой байх нөхцөл бүрдүүлнэ.

Байгалийн унаган төрх, экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалж, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх, байгалийн нөөц баялгийг хамгаалах нь нийгмийн тогтвортой хөгжлийн үндэс болгоно.

Тогтвортой, хариуцлагатай улс төрийн соёлыг төлөвшүүлж, хүчтэй, чадамжтай, хууль дээдэлсэн төрт ёсыг бэхжүүлэх зарчмыг баримтална.

ЭДИЙН ЗАСГИЙГ СЭРГЭЭХ ХӨТӨЛБӨР

СТРАТЕГИ 1. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙГ ТОГТВОРЖУУЛАХ БОДЛОГО ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

1.1.Улсын төсвийн алдагдлыг бууруулж, санхүүжилтийн тогтвортой байдлыг хангах
1.2.Төлбөрийн тэнцлийн дарамтыг бууруулах
1.3.Гадаад валютын орох урсгалыг нэмэгдүүлэх

СТРАТЕГИ 2. ДУНД ХУГАЦААНД ЭДИЙН ЗАСАГТ БҮТЦИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ ХИЙЖ, ТОГТВОРТОЙ ӨСӨЛТИЙГ ХАНГАХ, ӨРИЙН ДАРАМТЫГ БАГАСГАХ

2.1.Уул уурхайн бус салбарын экспортын орлогыг нэмэгдүүлэх
2.2.Бодит салбарын өсөлтийг дэмжих томоохон төслүүдийг эхлүүлэх
2.3.Эдийн засгийн өсөлтийг дэмжих хариуцлагатай засаглалыг бэхжүүлэх

НЭГ. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИХ САЛБАРУУДЫН БОДЛОГО

ГУРАВ. БҮС НУТАГ, ХӨДӨӨГИЙН ХӨГЖИЛ, БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОДЛОГО

ДӨРӨВ. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ НИЙГМИЙН БОДЛОГО

ТАВ. ЗАСАГЛАЛ, ЭРХ ЗҮЙН ШИНЭЧЛЭЛ, ГАДААД БОДЛОГО, БАТЛАН ХАМГААЛАХ САЛБАРЫН БОДЛОГО

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙГ 2018 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ

Макро эдийн засгийн суурь нөхцөлийг сайжруулах замаар эдийн засаг, санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах бодлого хэрэгжүүлнэ.

- Хөдөө аж ахуйн салбарын хөгжлийг эрчимжүүлж, бүтээгдэхүүний чанар, ашиг шимийг нэмэгдүүлнэ.
- Хөнгөн, хүнсний салбар, жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжинэ.

- Иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлийг хангасан хот, суурин газрыг төлөвлөж, импортыг орлох барилгын материалын үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.
- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлж, агаар, орчны бохирдлыг бууруулах бодлого хэрэгжүүлнэ

- Боловсролын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, ая тухтай сурч, боловсрох орчинг бүрдүүлэх бодлого хэрэгжүүлнэ.
- Соёл урлаг, спортын салбарыг төрөөс дэмжиж, үндэсний бахархал, эх оронч сэтгэлгээг хөгжүүлнэ.

- Эрх зүйн салбарын шинэчлэлийг үргэлжлүүлж, мөнгө угаах, хүний наймаа, хар тамхины болон цахим гэмт хэрэг зэрэг шинэ төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлж, бууруулна.

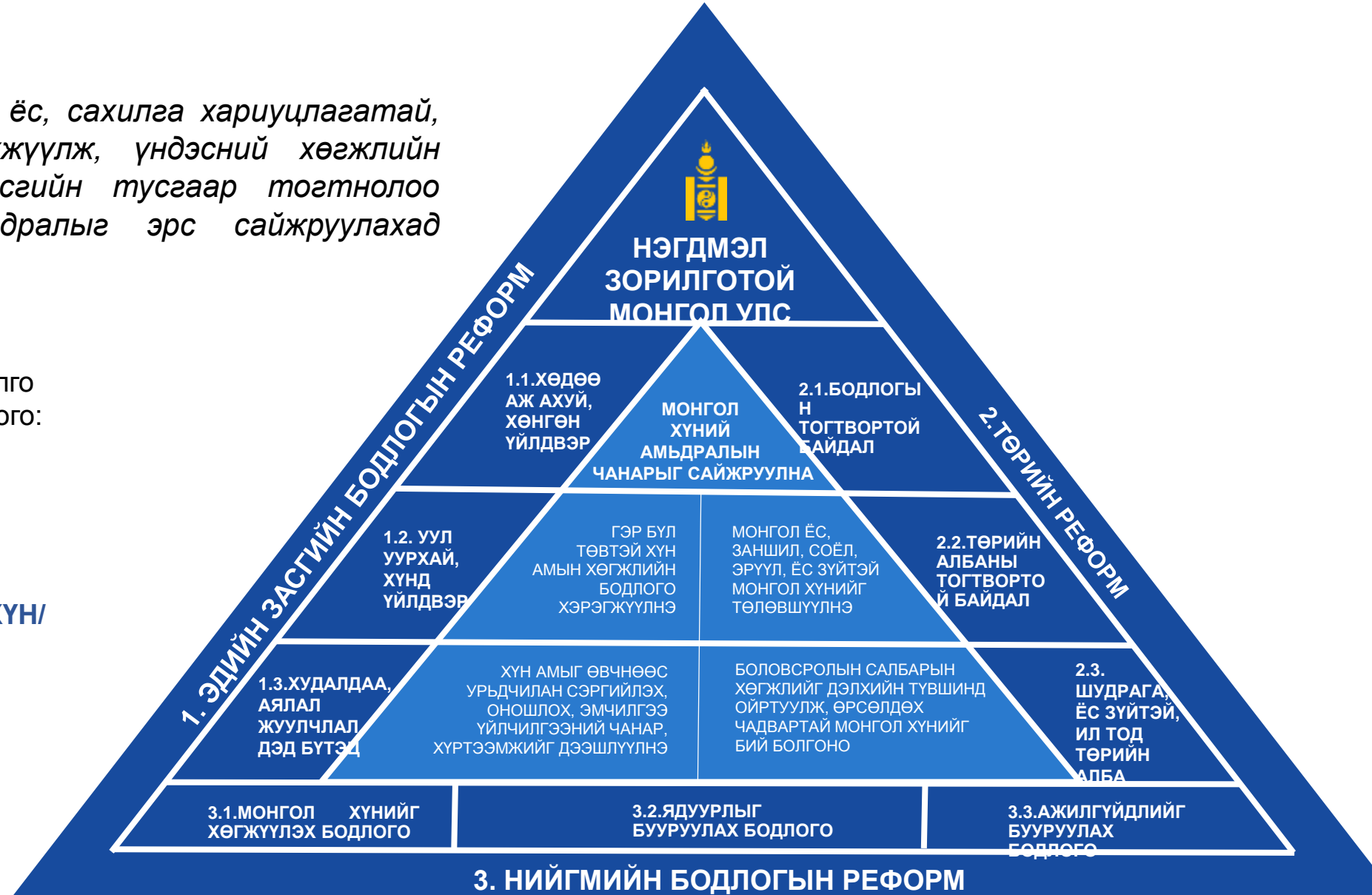

ГУРВАН ТУЛГУУРТ ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИЙН ЗУРАГЛАЛ

Бодлогын зорилго нь шударга ёс, сахилга хариуцлагатай, тогтвортой засаглалыг бэхжүүлж, үндэсний хөгжлийн нэгдсэн бодлогоор эдийн засгийн тусгаар тогтнолоо бататган, иргэдийнхээ амьдралыг эрс сайжруулахад оршино.

НЭГДСЭН БОДЛОГО НЭГ УЛС зорилго бүхий Монгол Улсын 3 тулгуурт бодлого:

- 1. ТӨРИЙН РЕФОРМ
- 2. ЭДИЙН ЗАСГИЙН РЕФОРМ
- 3. НИЙГМИЙН РЕФОРМ /МОНГОЛ ХҮН/

БАЯЛАГ БҮТЭЭГЧДЭЭ ДЭМЖИХ ЦОГЦ БОДЛОГО, БАГЦ ХУУЛЬ

БАЯЛАГ БҮТЭЭГЧДИЙГ ДЭМЖИХ БОДЛОГЫН ТӨСӨЛ

- **Баялаг бүтээгчдийг бодлогоор дэмжих**, үүнд татварын болон бусад эрхзүйн орчинг сайжруулах, боловсон хүчин бэлтгэх, технологи дамжуулах, гадаад болон дотоод худалдааны бодлогоор дэмжих
- **Баялаг бүтээгчдийг борлуулалтаар дэмжих**, үүнд гадаад болон дотоод зах зээлтэй холбох, төрийн худалдан авалтаар дэмжих
- **Баялаг бүтээгчдийг түүхий эдээр дэмжих**, стратегийн түүхий эдээр хангах
- **Баялаг бүтээгчдийг дэд бүтцээр дэмжих**, үүнд зам тээвэр, логистик, эрчим хүч, инженерийн байгууламж багтах ба мөн Аж үйлдвэрийн 4 хувьсгалын хүрээнд хийгдэх ажлууд хамаарна.
- **Баялаг бүтээгчдийг хөрөнгө оруулалт, санхүүжилтээр**, үүний хүрээнд баялаг бүтээгчдийг нийлүүлэлтийн хэлхээ, кластераар дэмжих

Япон улсын хөгжлийн туршлага

ҮШИЖИМА ШИНИЧИРО:

(2) Өндөр хөгжлийн үе шат: 1950-иад оны дунд ~ 1973 он

① Өндөр хөгжлийн шатны эхэн үе (1950 оны дунд ~ 60 оны эхэн үе)

< Эдийн засгийн зорилт = тухайн үеийн Японы эдийн засгийн голлох асуудал >

1) Эдийн засгийн бие даасан байдал

2) Үсрэлттэй өсөлт

3) Ажил олголт, амьдралын түвшинг дээшлүүлэх

	Нэр	Батлагдсан он	Зорилтот хугацаа	Төлөвлөгөөний зорилт	Зорилт биелэлт	Бодит өсөлт
1	Эдийн засгийн бие даасан байдал 5 жилийн төлөвлөгөө	1955 он	1956-60	Эдийн засгийн бие даасан байдал Бүрэн ажил олголт	4.9%	8.9%
2	Шинэ урт хугацааны эдийн засгийн төлөвлөгөө	1957 он	1958-62	Огцом өсөлт Амьдралын түвшин дээшлүүлэх Бүрэн ажил олголт	6.5%	9.8%
3	Иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлэх төлөвлөгөө	1960 он	1961-70	Үсрэлттэй өсөлт Амьдралын түвшин дээшлүүлэх Бүрэн ажил олголт	7.8%	10.0%

**ТӨРӨӨС КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН
ХАРИУЦЛАГЫН ТАЛААР
БАРИМТЛАХ БОДЛОГЫН ОЛОН
УЛСЫН ТУРШЛАГА, ХҮЛЭЭЛТ**

КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГА

/КАСангийн 2017 оны судалгааны тайлангаас/

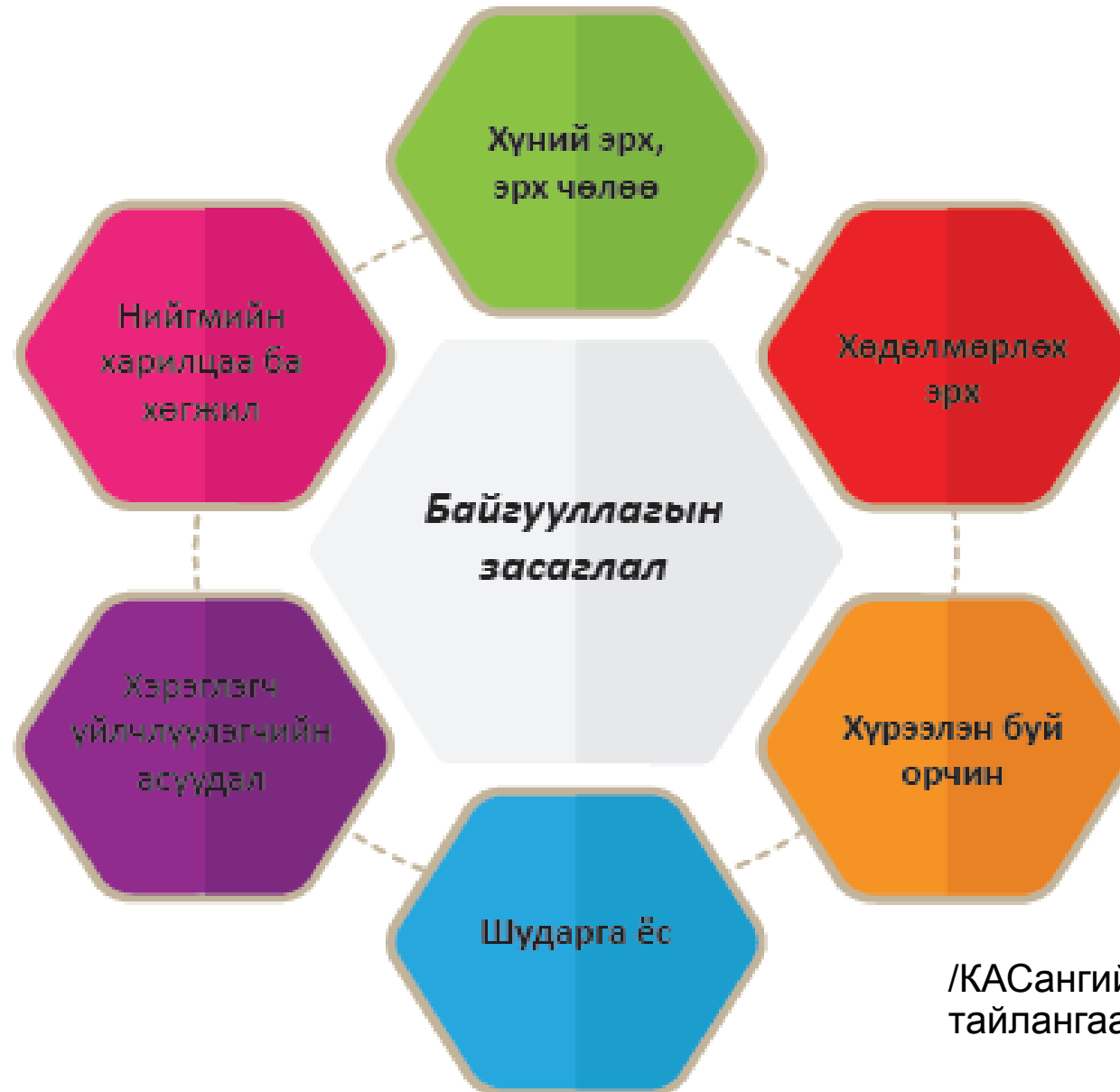
КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГА гэдэг нь аливаа аж ахуйн нэгж өөрийн үйл ажиллагаагаа хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй, байгаль орчинд бохирдолгүй, нийгэмд сөрөг үр дагаваргүй ил тод, нээлттэй явуулна гэсэн ойлголт болно.

Хамтрагч, түншүүд, олон нийт, хэрэглэгч, ажиллагсдынхаа өмнө хүлээх хариуцлага, чиг хандлагаа тодорхойлсон хэм хэмжээг бизнесийн үйл ажиллагаандаа баримтлан ажиллах замаар байгууллагадаа баялгийг бүтээн бий болгох төдийгүй улс орны нийгэм, эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг хангахад хувь нэмрээ оруулах үйл явц юм.

- Өрсөлдөх чадвар, хөрөнгө оруулалт нэмэгдүүлэх
- Компанийн нэр хүнд нийгэмд өсөн нэмэгдэх
- Тогтвортой, чадварлаг, үнэнч боловсон хүчнийг татах
- Технологиор тэргүүлэх, тасралтгүй сайжруулалт бий болох
- Санхүүгийн үзүүлэлтийг сайжруулах
- Тогтмол борлуулалт, нийлүүлэлтийн сувгийг бий болгох
- Өөрчлөлт, шинэчлэлийг хэрэгжүүлэх
- Нийгэмд хүлээн зөвшөөрөгдөх
- Баялгийг бүтээн бий болгох
- Төрийн байгууллагуудтай харилцах харилцаа сайжруулах
- Тогтвортой хэрэглээг дэмжих

КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН 7 ХҮРЭЭ

/КАСангийн 2017 оны судалгааны
тайлангаас/

ТӨРӨӨС КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ТАЛААР БАРИМТЛАХ БОДЛОГО

Салбар	Компанийн хүлээлт	Орон нутгийн хүлээлт	Иргэдийн хүлээлт
Хууль эрх зүйн хүрээнд	Бодлого, хууль эрхзүйн тогтвортой байдал	Орон нутгийн хөгжлийн бодлогод нийцүүлсэн сайн дурын хандив тусламж үзүүлэх	Ажлын байраар хангах
Ёсзүйн хүрээнд	Шударга байх, авилгаас ангид байх	Нутгийн ёс, зан заншил соёлыг хүндэтгэх	Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарыг байнга дээшлүүлэх
Эдийн засгийн хүрээнд	Ашигтай ажиллах, тогтвортой үйл ажиллагаа эрхлэхийг эрмэлзэх	Иргэдийн амьжиргаанд нийцсэн цалин урамшуулал олгох,	Цалин урамшууллын хуваарилалт шударга байх, тогтвортой өсөх
Нийгмийн хүрээнд	Компанийн нийгмийн манлайлал, нэр хүндээ өсгөх	Ядуу иргэдийг сургах замаар ажлын байраар хангах	Цалин хөлсийг цаг тухайд нь олгодог байх
Байгаль орчны хүрээнд	Байгаль орчинд эерэг технологи ашиглах	Байгаль орчны нөхөн сэргээлт, байгаль хамгааллын чиглэлээр хамтран ажиллах	Эрүүл аюулгүй орчин бүрдүүлэх

АНХААРАЛ ТАВЬСАНД БАЯРЛАЛАА